

Tal vid III:dje Nordiska Kvinnoakskongressens högtidliga öppnande 3. V. 1924 av *Ilmi Hallsten*.

På denna högtidsdag vilja vi finska kvinnor hälsa våra ärade skandinaviska gäster med ett budskap från vårt folks barndom, från vår dunkla forntid. Vi hava i vår folkpoesi källsprång, som tränga upp ur den finska folksjälens djup, som äro symboliska för dess andeliv och som peka framåt mot en okänd framtid. Vår store skald Zacharias Topelius, en av dem, som bundit bandet starkast mellan oss och den övriga norden, uttalar i fråga om vårt nationalepos de märkliga orden, att all sann, all verklig folkpoesi bär inom sig för folkets framtid profetiska drag. Vi hava under de sist genomgångna skiftesrika decennierna gång på gång kunnat, än med sorg och vemod, än med hjärtat jublande av lycka konstatera detta.

Jag vill därför omnämna en episod i vårt folkepos, denna andliga skatt, som under århundraden i ödemarkernas tunga avskildhet vidmakthållit den inre glöd, som är den finska andens särmerke. Jag vill beröra sagan om Lemminkäinenens moder, en den djupast tänkta skildring av moderskärleken något folk frambringat. Sedan hjältens moder fått visshet om den älskade sonens död, stannar hon icke hemma i dådlös sorg. Icke ens inför dödens omutliga allvar förlorar hon hoppet. Hon vänder sig först till människor med bön om råd och hjälp, men då detta är förgäves, ber hon om vägledning av den allseende solen, som

mild och medlidsam leder hennes stig ända fram till dödsriket, till Tuonis mörka älv. Med ansträngningar, outtröttliga, övermänskliga, lyckas det henne att samla ihop de styckade lemmarna av sonens kropp och foga ihop dem till en mänsklig gestalt. Men ack, livet saknas! Dock, med sitt folk har hon gemensam tron på andens, det osynligas välde; hon vet var hjälpen står att finna. Med osviklig tillit till livets högsta makter sänder hon en budbärare att ur skaparns förrådsrum bortom sol och måne, bortom sjustjärnans oändliga vidder hämta den helande salva, som skall återgiva livet åt hennes hjärtas barn. Hon lyckas, hon vinner vad hon i sin uppoffrande, inga mödor skyende moderskärlek har föresatt sig. Därvid glömmmer hon ej att tacksamt erkänna:

»Dock jag arma intet mäktat,
om ej skaparn bistånd givit.»

Men varför minna om denna sägen, huru skön i sig själv, under de första stunderna av ett möte av kvinnor, vilka målmedvetet söka hävda kvinnans rättighet att egna sina krafter åt samhällslivet och att göra henne skickad till detta värv? Därför att samhällena i vår tid på ett alldeles särskilt sätt hava behov av samma starka, uppoffrande, omutliga kärlek, som den en moder eignar sina barn, behov av de egenskaper Gud nedlagt i det innersta av kvinnans väsen.

Det är icke en tillfällighet att fordran på omdaningen av kvinnans ställning i samhället kommit upp och vuxit sig stark under de sista decennierna. Den är icke en rörelse, igångsatt av några viljestarka — andra säga fanatiska eller också missnöjda individer. Den framkallades, denna rörelse av utvecklingens bölje-

gång, den blev en historisk nödvändighet, frammanad i den rätta stunden av de höga makter, som länka folkens öden.

Och i detta ögonblick! Har väl någonsin under historiens skiftande lopp mänskligheten upplevat en tid, då dess organism varit så söndersliten, så anfrätt av sjukdomar, andliga och fysiska, som den vi nu leva i. Mer än någonsin förr äro nu dådkraftigt sinne, okuvligt mod, en brinnande tro och kärlek av nöden för dem, som tro på det andliga livets seger över det jordbundna, som tro på och arbeta för en kommande stark väckelse till ett liv högre än det, som nu levas ikring oss. Gott och ont kämpa om väldet, icke minst hos vårt kön. Betydande är den kontingent av kvinnor, som hängiver sig åt ytlig, sorglös, jäktande njutning och inriktar hela sitt liv på det materiella, det synliga. För att råda bot härpå fordras att vi gå tillbaka till de evighetskrafter, som uppehållit mänskligheten och som för varje tid förnyade och förnyande komma till synes i utvecklingens skilda faser. Vi måste söka oss tillbaka till kraftens urkälla — till Gud.

Det går ett nödrop genom vår tid, som är i behov av uppoffrande människor, av förnyelse, av helande krafter. Icke minst är detta märkbart hos en del unga, som i saknad av en stödjande hand kasta sig in i njutningarnas virvel. De känna bittert i sina bästa stunder detta behov av hjälp och förståelse, av moderskärlek.

Hava vi den, vi nutidskvinnor, eller är även denna kraft förvanskad i den tid av famlande och oklarhet vi genomleva?

Ack nej, må vi blott medvetna om vår plikt mot samhället låta denna kraft gå ut, samlad och stark för att förmedlas till de unga i våra hem och utom dem, till de unga, som utgöra morgon-

dagens folk. Må vi uppbjuda våra krafter att rädda dem ur förflackningens och ytlighetens själsdöd genom att ge dem tillfälle till omsorgsfull förberedelse för ett livsarbete, samlande av kunskaper och till en fördjupad bildning, ledande mot höga mål, värda att kämpa för.

Jämte det vi oförtrutet arbeta för nedbrytande av de skrankor, som ännu utgöra hinder för kvinnornas rörelsefrihet, för deras insats i sitt lands kultur, låtom oss minnas att vårt stora, vårt positiva mål är att dana den unga generationen till ett folk med ideella strävanden med ädel samfundsanda och förmåga av uppoffrande arbete.

I det jag uttalar hoppet, att vår samvaro måtte giva oss nya, starka impulser till ett samhällsutvecklande arbete till båtnad för samförståndet mellan nordens folk, hälsar jag eder alla välkomna till den III:dje Nordiska Kvinnoakskongressen.
